

Ostaš je snad nejtypičtější stolovou horou u nás. Jen mírně nakloněná náhorní plošina, dosahující ve svém nejvyšším místě výšku rovných 700 metrů. Jako středobod celého Broumovského výběžku je vidět takřka odevšad. A odevšad má svůj pravidelný stolový tvar, lemovaný až 40 metrů vysokými skalními stěnami.

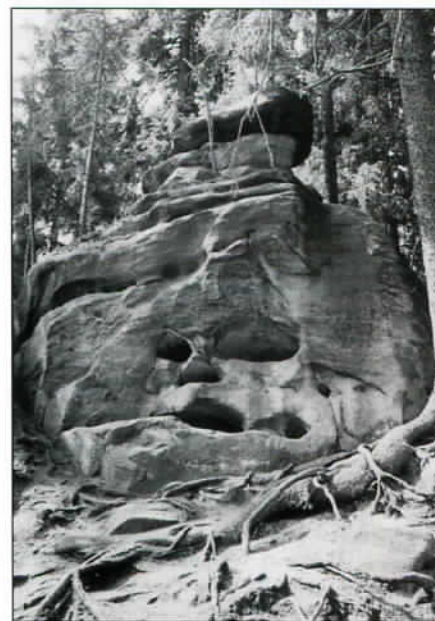
srdce Broumovského výběžku

Ostaš sloužil od pradávna jako úkryt. Nejprve lovcům, kteří mu dali jméno – svať Eustach (Ostach) byl jejím patronem. Později lidem, prchajícím před pronásledováním nebo se ukrývajícím před válečnou vřavou. První písemná zpráva o hoře právě připomíná, jak roku 1421 husitské obyvatelstvo nedaleké police „uteklo do Vostaše“, když do Čech vtrhli Slezané. Dnes ve skalách přebývají hlavně tuláci, obdivující kouzlo zdejší krajiny a horolezci, využívající desítky skalních věží všech možných stupňů obtížnosti. Aby se v tom vyznali, rozdělili si horolezci celý Ostaš do čtyř skupin. Tomu co běžný turista zná jako Kočičí skály říkájí Dolní labyrint, okoli Bludiště na vrcholu hory nazývají Horní labyrint, odlehlejší části vrcholové plošiny nazývají Zadním Ostašem a v balvanitém terénu na úbočí objevili celkem nedávno své Eldorado. Horní labyrint je asi nejznámější částí Ostaše. Modrá značka se tu proplétá mezi skalními věžemi, přechází přes několik vyhlídek a pak se vrací zpátky. Hned na počátku skal střeží cestu nápadná skála Hranáč, za ni je pověstmi opředená děravá Trpasličí skála a o kousek dál na rozcestí Výří brána. Pak již značka vstupuje do Bludiště. Klíč, Trošky, Kateřina, Zbrojnoš, Galerie, Hladká, Medvědi, Raněný sokol – to jsou jména skal, mezi nimiž značka kličkuje. Schůdky, skalní mostky, úzké průchody. Na většinu z těchto skal vedou krkolomné horolezecké cesty. My se budeme radši držet stezky – vždyť jsme v rezervaci. Mohyla smrti připomínající lidskou lebku, Čertovo auto, Žába. Další a další skály. Hlava zrádce připomíná už jednou zmíněné události doby husitské. Tehdy byli ukrývajícím se lidem odhalení a pobiti prý přičiněním zrádce, mlynáře Holinky. Vysoká skalní věž Cikánka byla první na Ostaši, na kterou vylezli horolezci (tedy přesněji řečeno je první, o které se to ví). Bylo to 18. 7. 1939 a ti pánové se jmenovali Hermann a bratři Hofmannové. Pak už nás čekají jen dvě vyhlídky – Krtičkova a Frýdlantská. Otevírá se odtud pěkný výhled k severu: Jestřebí a Javoří hory, Broumovské stěny, Adršpašské skály a za pěkného počasí i Krkonoše. Tady je také nejvyšší bod celé plošiny. Skály samozřejmě pokračují dále, lemují kolem dokola celou plošinu. To je ten horolezecký Zadní Ostaš – celá sbírka okrajových skal s „cestami“ kolem sedmi. Tedy nic pro začátečníky. V průvodcích se občas objevuje zmínka, že do téhle části hory se nesmí, protože se tu buduje „geolaboratoř“ – síť speciálních čidel, které zaznamenávají pohyb skalních věží a masivů. Právě tady byl 22.4.1992 zaznamenán vliv lokálního zemětřesení o síle 2,4 st. Richterovy stupnice. Nevím, ale žádná cedule nikde tady není. Eldorado pod západními svahy Ostaše je něco úplně jiného. Je to skupina balvanů,

na kterých se provozuje tzv. bouldering. Zatím tu mají lezci pojmenovaných a popsanych na dvě desítky skalek. Pěkné místo ale i pro „normální smrtelníky“. Kočičí skály leží na východním úpatí kopce o 100 metrů níž (proto Dolní labyrint). I Kočičí skály jsou chráněné, podobně jako vrchol Ostaše, již od roku 1956. Skály, ozdobené porosty prastarých a bizarně pokroucených borovic, tu tvoří natolik nepřehledné bludiště, že chtít jej popsat spotřebovali bychom mnohem více papíru, než si mohou dovolit. Ke dvěma nejznámějším útvarům vás dovede zelená značka. Jedním z nich je Sluj Českých bratří. Je to úzká skrytá soutěska obklopená vysokými stěnami. Podle nápisu vytesaného do skály měla údajně sloužit v roce 1627 jako úkryt pronásledovaným evangelikům. Odborníci se však domnívají, že jde o mystifikaci jejího „objevitele“ – učitele Krtičky (1921). Druhým známým útvarem je Kočičí hrad, mohutný skalní blok rozpukaný soustavou úzkých průlezů a opředený pověstmi o tajné chodbě z polického kláštera a husitské mincovně. Pěkné místo, jen bývá trochu přelidněné. Několik pěkných skalních vyhlídek umožňuje rozhled pro změnu do Polické kotliny. K dalším dvěma zajímavým skalám už značka nevede, ale pohodlně se k nim dostaneme pěšinou na okraji skal. Jedna z nejtěžších skalních věží Ostaše, úzká a vysoká Rukavice, stojí severně od Sluje Českých bratří, Skalní brána pak ve východní části nedaleko Kočičího hradu. Kdo rád hledá skrytá tajemství, má i tady nejednu příležitost. Pod Kočičími skalami jsou například do některých kamenů vytesány symboly ostrví s číslem. Snad jde o hranici broumovského kláštera, snad pozemků města Police. Kdo ví. Přesně mi nedokázali odpovědět ani v polickém muzeu a ostrev mají ve znaku oba. V lese pod Ostašem – nedaleko Eldoráda – je na kameni vytesáno paroží, letopočet 1875 a několik monogramů. Že by místo nějakého úspěšného lovu? Severní úbočí Ostaše lemují malebné údolí Klučanka. Potok Klučanka (podle některých map také Pelegrínka) pramení v rašelinistích pod Kočičími skalami a dále teče k Dědovu do Metuje. Na okolních loukách vyrůstá v létě několik táborů a na podzim kvetou ocúny. Příjemné je i množství studánek v údolí. Povídání o Ostaši by nebylo úplné, nezmnít se alespoň několika slovy o osadě stejného jména. Její historie je spjata opět s pověstí o zrádci Holinkovi. Prý byl za „odměnu“ u zdejší lípy stát. Ta lípa, zvaná „Husitská“, roste dodnes na okraji lesa. Na údajném místě popravě později vyrostla kaple. A okolo časem i několik chalup – hájovna a hostinec. A dnes chatová osada, ve které se všechno ostatní ztrácí. Také je tu další z nenápadných památek – při rozcestí značek za hájovnou stojí krásně zdobený mezník

z roku 1774. Východištěm na Ostaš je nádraží v Dědově na trati č. 026. Před výstupem se můžete třeba stavět na Ranči, ale já mám se zdejší obsluhou ty nejhorší zkušenosti (my také – pozn. red.). Červená značka vede údolím Klučanky až

do osady (asi tři kilometry). Odtud se pak rozcházejí značky do Dolního i Horního labyrintu.

Jan Moravec